

Regionális gazdasági programok és a kisebbségi magyar szervezetek

---

Réti Tamás
MTA KRTK Közgazdaság-tudományi Intézet
„Határok és határtérségek”
Nyíregyháza 2014.06.25.

Vázlat

- Románia, Szlovákia és Szerbia makroökonómiai helyzete
- Erdélyi gazdaság – régiók és megyék
- Romániai magyar pártok és a gazdaság
- Felvidék gazdasága – járások és kerületek
- Felvidéki magyar pártok és a gazdaság
- Vajdaság gazdasága és a Vajdasági Magyar Szövetség gazdasági elképzelései
- Következtetések

Románia makrogazdasági adatok (Eurostat)

	2009	2010	2011	2012	2013
GDP %	-6,6	-1,1	2,3	0,6	3,5
Bruttó állótőke %	-28,1	-1,8	7,7	3,8	-3,3
Munkanélküliségi ráta %	6,9	7,3	7,4	7,0	7,3
HICP %	5,6	6,1	5,8	3,4	3,2
Költségvetési mérleg GDP %	-9,0	-6,8	-5,6	-2,9	-2,6
Br. államadósság GDP %	23,6	30,5	34,7	38,0	38,4
Folyó fizetési mérleg GDP %	-4,2	-4,4	-4,5	-4,4	-1,1

Szlovákia makrogazdasági adatok (Eurostat)

	2009	2010	2011	2012	2013
GDP %	-4,9	4,4	3,0	1,8	0,9
Bruttó állótőke %	-19,7	6,5	14,2	-10,5	-4,3
Munkanélküliségi ráta %	12,1	14,5	13,7	14,0	14,2
HICP %	0,9	0,7	4,1	3,7	1,5
Költségvetési mérleg GDP %	-8,0	-7,5	-4,8	-4,5	-2,8
Br. államadósság GDP %	35,6	41,0	43,6	52,7	55,4
Folyó fizetési mérleg GDP %	-2,5	-3,7	-2,6	1,6	2,5

Szerbia makrogazdasági (Eurostat)

	2009	2010	2011	2012	2013
GDP %	-3,5	1,0	1,6	-1,5	2,5
Bruttó állótőke %	-22,1	-5,5	8,4	14,4	-7,7
Munkanélküliségi ráta %	16,1	19,2	23,0	23,9	22,1
HICP %	6,6	10,2	7,0	12,2	2,2
Költségvetési mérleg GDP %	-4,5	-4,7	-4,9	-6,5	-5,0
Br. államadósság GDP %	34,0	43,4	46,0	59,6	62,8
Folyó fizetési mérleg GDP %	-6,6	-6,9	-9,2	-10,8	-4,9

Románia fejlesztési régiói - közigazgatási egységek, nincs gazdasági funkció

Romániai külföldi működő tőkebefektetés regionális megoszlása (%)

	2004	2007	2011
Bukarest	56,0	64,3	61,7
Dél-kelet	11,6	5,7	5,4
Dél	8,5	6,9	7,4
Nyugat	7,3	5,5	7,2
Közép	6,9	8,3	7,6
Észak-Nyugat	6,9	4,5	4,5
Dél-Nyugat	2,7	3,2	3,3
Észak-Kelet	0,0	1,6	2,9
Összes	100	100	100

Partium, Közép-Erdély, Bánát

- Heterogén fejlettség
- Fejlettségbeli különbségek okai és összetevői:
(Földrajzi fekvés, infrastruktúra, természeti kincsek, iparszerkezeti hagyományok, KKV-ok térnyerése, szellemi tőke)
- Példák:
- Bihar megye földrajzi adottságai nagyon jók + kedvező infrastruktúra --- fejlett könnyűipar
- Kolozs megye --- szakképzett munkaerő, széles iparszerkezet, jó földrajzi fekvés, infrastruktúra fejlődik, gazdasági nyitottság erősödik
- Temes megye- egyik legfejlettebb és legnyitottabb megye. Kedvező infrastruktúra + magasan szakképzett munkaerő ----- tranzit --- 3 határ + multietnikum (Olasz, német, osztrák befektetők)

Székesföldi megyék gazdasági sajátosságai (Hargita és Kovászna)

- Központi periféria – rossz infrastruktúra
- Nehézipar felszámolása, kevés új iparág
- Erős mezőgazdasági jelleg + élelmiszeripar + fakitermelés + bútorgyártás
- Kevés külföldi működőtőke
- Turizmus

Romániai magyar pártok és a gazdaság

- RMDSZ program – szociális piacgazdaság, csatlakozás euróövezethez . Kormánypárt
- Magyarlakta területeken térség-specifikus fejlesztési programok – méltányos részesedés az állami költségvetésből, EU források hasznosítása. Export (transzilvanikumok), agrárium, idegenforgalom, infrastruktúra. Népeségmegtartás, elvándorlás csökkentése.
- Székelyföld és Partium régió létrehozása
- Erdély 2020 (Csutak István): 2014-2020 1,5 md eurót tudna megszerezni uniós forrásból. Erdély fejlesztését 30%-ban uniós forrásból lehetne végrehajtani.

Mikó Imre Terv „A Gazdasági Összefogás Programja”
Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács számára 2011-2012
(Nemzetgazdasági Minisztérium, Budapest)

- Cél: „Kelet Svájcának” megteremtése
- Rendszerváltás vesztesei bányászat, gépipar. Autógyártás Erdélyen kívüli területeken
- Erdély aránya a román GDP-ből kb. 1/3
- Erdélyi ipar és építőipar részesedés 35,1% - iparosodottabb, mint romániai átlag, de magas a könnyű- és élelmiszeripar aránya
- Romániai külföldi tőkebefektetések negyede erdélyi régióban. Dél-Erdély és a Bánság kedvezőbb pozíció. Kolozs és Bihar megyék is vonzóak.

Szlovákia kerületei

Szlovákia régióinak fejlettsége: nyugat-keleti tengely (2011)

	Egy főre jutó GDP (átlag 100)	Munkanélküliségi ráta %	Átlagos havi bér (átlag=100)
Pozsony	241,1	6,1	128,9
Nagyszombat	112,4	12,0	91,7
Trencsén	88,6	10,2	85,4
Nyitra	83,1	15,4	82,7
Zsolna	88,6	14,5	89,2
Besztercebánya	74,0	18,6	82,6
Eperjes	56,6	18,6	77,2
Kassa	78,9	18,3	93,1

Dél-Szlovákia gazdasága 1

- Déli régió gazdaságilag elmaradottabb, demográfiai szempontból hanyatló, külföldi tőke befogadásában másodrendű
- Komárom, Érsekújvár, Losonc, Rimaszombat --- elmaradott járások
- Alacsonyabb munkatermelékenység: Pozsony 5x nagyobb, mint Komárom
- Magas munkanélküliségi ráta

Dél-Szlovákia gazdasága 2

- Kitörési pontok

Ipari Parkok: Kenyhec, Losonc, Rozsnyó, Somorja

Pozsony-Kassa autópálya

Közép-déli gyorsút (Pozsony, Zólyom, Besztercebánya, Kassa)

Klaszterek--- határon átnyúló övezetek

- Fejlesztési programok: munkaerőmozgás elősegítésére, infrastruktúra közös fejlesztés, határnyitás, határ menti régiók összekapcsolása.

Magyar Közösség Pártja és a gazdaság

- Ne a járások, hanem a kistérség munkanélküliségi adatait vegyék figyelembe az állami támogatások megítélésénél.
- Dél-Szlovákia gazdasági fejlesztése – észak-déli kapcsolatok bővítése, Pozsony-Kassa összekötetés, élelmiszeripar, mezőgazdaság, turizmus
- Versenyhátrány – idáig infrastruktúra fejlesztésénél szlovák nemzetállami érdekek érvényesültek
- Ipoly hidak, Párkánynál teherkomp, határon átnyúló vasútfejlesztés. Jelenlegi ütem nagyon lassú

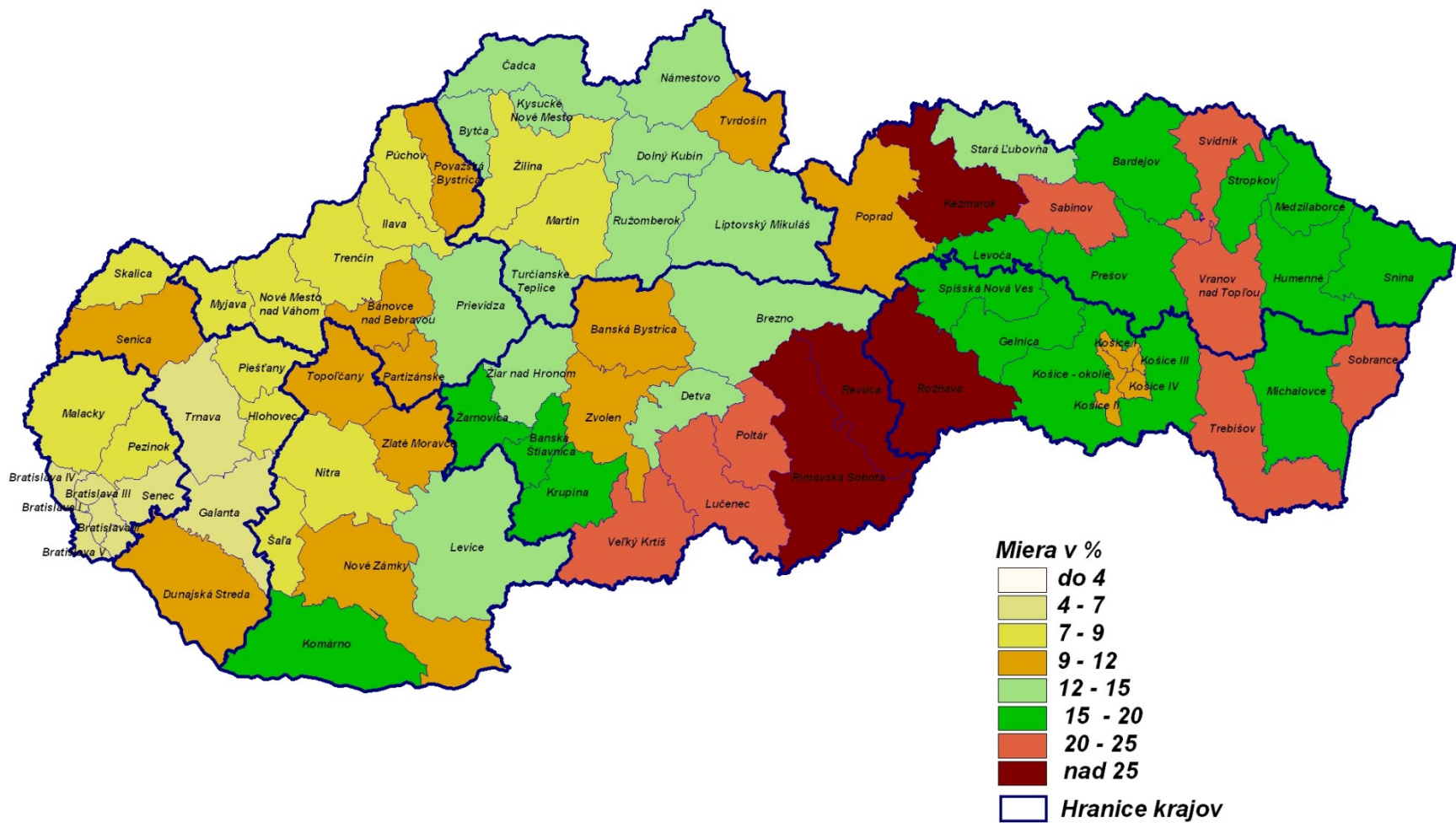

Baross Gábor Terv

- Egységes Kárpát-medence gazdasági összefogása
- Dél-Szlovákia: leszakadás, központi fejlesztési politika hátrányos, felzárkóztatás
- Természetes régiók újjászervezése
- Saját pénzügyi források és uniós források, Baross Arany,
- Infrastruktúra, munkahelyteremtés, KKV ösztönzés, mezőgazdaság
- Szlovák-magyar határszakasz 161,1 millió euró támogatás 2014-2020
- Kárpát-medencei Magyar Gazdaságfejlesztési Ügynökség

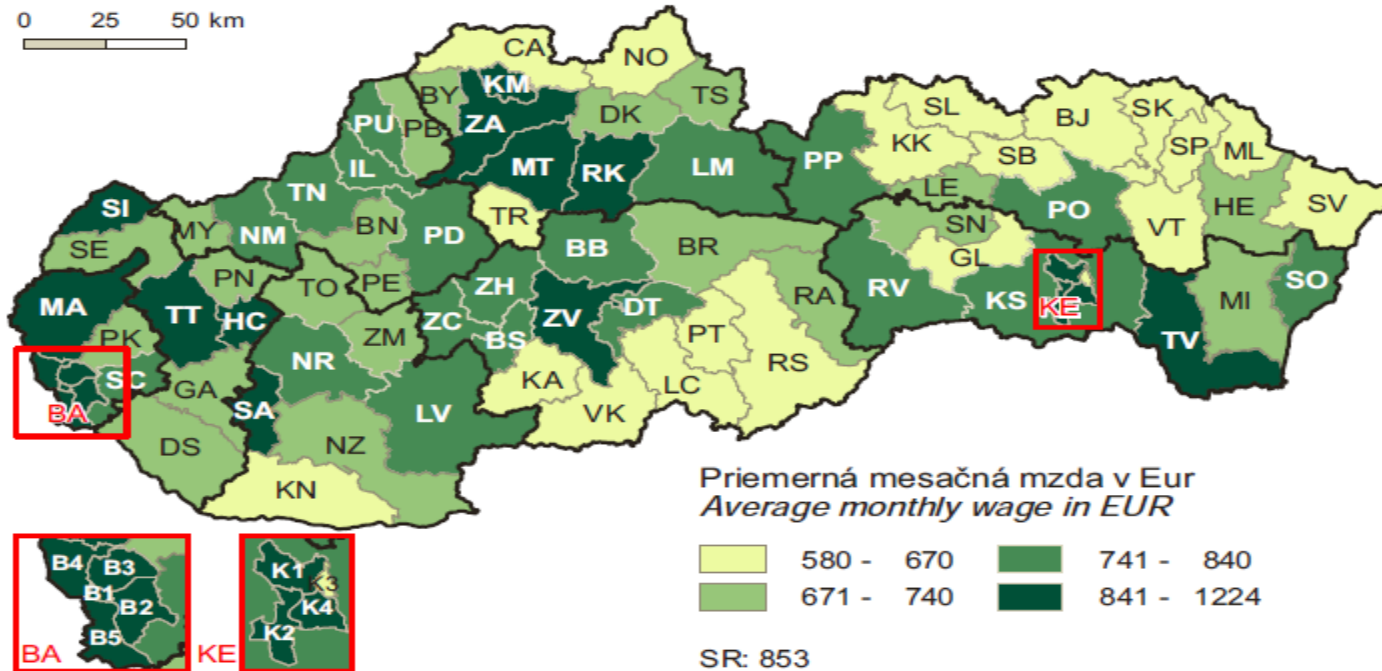

Miera evidovanej nezamestnanosti v okresoch SR k 31.05.2014

Átlagos bruttó havi bér regionális megoszlása

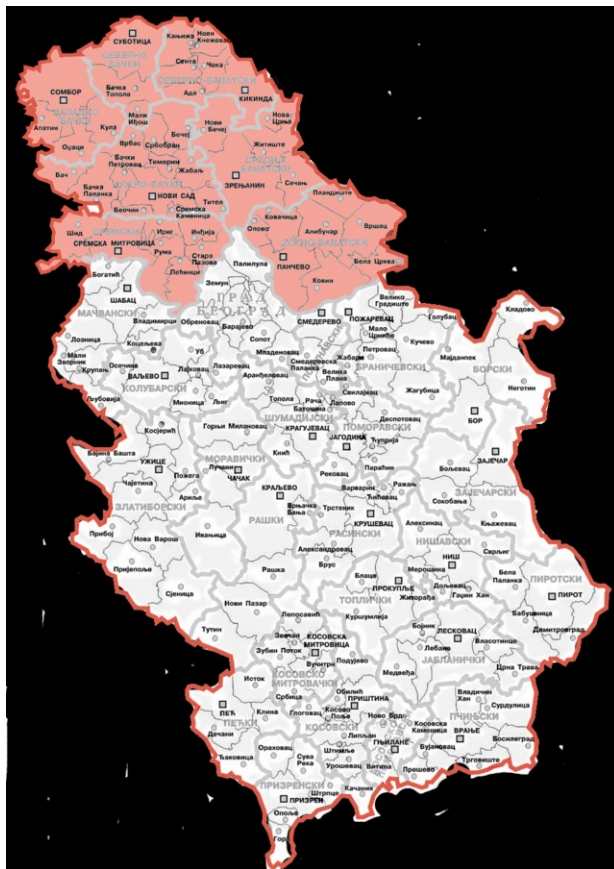
M 4. Priemerná hrubá nominálna mesačná mzda zamestnanca v okresoch v roku 2011¹⁾
Average gross nominal monthly wage of employee in districts in 2011¹⁾

6

¹⁾ za podniky s 20 a viac zamestnancami / *For enterprises with 20 and more employees*

Szerbia térképe és Vajdaság etnikai megoszlása

Ethnic map of Vojvodina (2011 census):
Etnička mapa Vojvodine (prema iz 2011)

- - Serb majority / srpska većina
- - Mixed population with Serb plurality / mešovito stanovništvo sa srpskom relativnom većinom
- - Hungarian majority / mađarska većina
- - Mixed population with Hungarian plurality / mešovito stanovništvo sa mađarskom relativnom većinom
- - Slovak majority / slovačka većina
- - Mixed population with Slovak plurality / mešovito stanovništvo sa slovačkom relativnom većinom

Szerbiai régiók fejlettségi adatai 2010

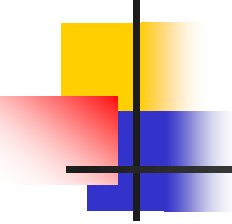
	GDP	Egy főre jutó GDP	Lakosság megoszlása	Munkanélküliségi ráta
Szerb Köztársaság	100	100	100	21,0
Belgrád régió	39,9	179,4	22,32	14,5
Vajdaság régió	25,6	95,2	26,58	22,6

Vajdaság gazdasága 1

- Magas a mezőgazdaság aránya a GDP-ben
- Export aránya szerb kivitelben 35,4%, a behozatalban 28,3% (2010). A külkereskedelmi mérlegben a vajdasági mérleghiány 18,4% (2010).
- A külföldi működő tőkebeáramlás 6,7 milliárd euró (szerbiai egyharmada)

A magyar nemzetiség által lakott községek sajátosságai Vajdaság gazdaságában

---

- Jelentős munkanélküliségi ráta
- Magyar többségű községek általában hátrányos helyzetűek
- Kimaradtak elmúlt évek tőkefelhalmozásából
- Elvándorlás magas aránya
- Alulreprezentáltak a közszférában
- Magyarországról jövő működő tőkebefektetés alacsony

Vajdasági Magyar Szövetség és a gazdaság

- Vajdasági magyarság kimaradt a privatizációból.
- Állami vállalatoknál, közhivatalokban foglalkoztatottak részaránya nem tükrözi a lakosság nemzetiségi összetételét
- Koalíciós szerződés – kormánypárt

Következtetések

- Erős differenciálódás alakult ki a határon túli régiók között
- A korábbi nemzetállami periféria pozíció az uniós csatlakozás hatására előnnyé változott. A határok lebontása, a kedvező földrajzi fekvés a nyugati romániai régiók számára versenyelőnyt hozott
- A piaci, szerkezeti reformok, az erősebb kényszer miatt gyorsabban fejlődhetnek
- A határok lebontása mindkét oldalon nagy növekedési tartalékokat hordozhat.
- Magyarország északi, keleti és déli határainál növekedési terek is létrejöttek, miközben a kedvezőtlen adottságú régiókban fennmaradt a perifériális elmaradottság.